

Bedachtzame reeks herhalingsdoekjes van Bettie van Haaster

Landschap, 1998

Kunstwerken en gebruiksaanwijzingen zijn over het algemeen elkaanders tegengesteld. Hoe iets bekeken moet worden of welke omstandigheid het beste bij een kunstwerk past, zijn meestal tweederangs gegevens die ondergeschikt zijn aan het kunstwerk zelf. Maar weinigen zullen beweren dat een expositieruimte de uitstraling van een kunstwerk essentieel kan doen veranderen. Dat dit soms wel degelijk het geval kan zijn, wordt bewezen met de tentoonstelling van recent werk van Bettie van Haaster (1957) in de Tilburgse stichting De Pont, een voormalige wolspinnerij die enkele jaren geleden werd heringericht als centrum voor hedendaagse kunst. Een eerste museale solopresentatie, heet het overzicht van enkele tientallen schilderijen en tekeningen, waarnaar in een begeleidend boekwerkje wordt verwezen als *Landschap en gezicht*. Bettie van Haaster schilderde, won daarvoor in 1989 de Prix de Rome, en schildert al 15 jaar onafgebroken, ondanks het feit dat de beeldende kunsten in het afgelopen decennium doortrokken raakten van alerhande nieuwe media.

Haar schilderijen hebben niets van doen met het sinds enige tijd populaire thema schilderen naar de natuur. Haar werk heeft met een heleboel tegenwoordig heersende kunstzaken niets te maken. En dat valt te meer op door de andere in de 4200 vierkante meter grote hal uitgestalde kunst. Tussen de land-art van Richard Long, de aluminium beelden van Thomas Schütte, een denktank-installatie van Christian Boltanski en de geschilderde deformaties van Marlene Dumas voelen Van Haasters canvassen ongeëngageerd aan. Ze voert bijvoorbeeld geen betoog, neemt geen stelling, draagt geen positie uit, offreert geen utopische visioenen of

sombere scenario's, weerspiegelt geen maatschappijkritische discussie. Eigenlijk gaat er nauwelijks ambitie van haar werk uit, in de zin van een intellectueel aangewengeld discours. Aan Van Haasters pasteuze doekjes - ze overtreffen maar zelden de intieme schaal van 35 bij 25 centimeter - hoef je je niet te verbinden, laat staan er vragen bij te stellen.

Toch stelt Van Haaster met haar serie vrijwel identieke schilderijen hoge eisen aan het publiek. Zij eist van de beschouwer zich onvoorwaardelijk open te stellen voor een cadans van kleur en lijn, misschien nog het beste te vergelijken met een mantra, waarbij de herhaling van lang aangehouden tonen tot innerlijke gemoedsrust moet voeren. De bedachtzame reeks herhalingsdoekjes herinnert de kijker aan het feit dat interessante kunst zich niet laat leiden door ad hoc besluiten, maar vaak gelijk opgaat met variatie op een thema, waarbij een en hetzelfde thema tot op het bot wordt uitgediept. Dat doet Van Haaster met een zodanige vasthoudendheid, dat je haar bijna ziet zitten, aandachtig en langzaam de olieverf over het vlak dirigerend in kwadranten en allerlei labyrintische vormen, meestal eindigend in opeenhoppinkjes verf. Van Haaster bebouwt haar 'landschapjes', die zij soms *D-weg* of *T-splitsing* noemt, met diverse lagen verf,

waarin zij spoorlijnen inclusief vertakkingen en wissels uitzet.

De meest in het oog springende constante is het kleurpalet, waarin grijzen, witten en gelen de toon zetten. Door het repetitieve karakter presenteert elk doek zich als een archeologische uitsnede uit een gesedimenteerd landschap. En zoals belichting bij het vertonen van fossiele vondsten vaak van cruciaal belang is, krijgen Van Haasters 'segmenten' pas werkelijk reliëf bij een ideale lichtval. Dat is in dit geval, zoals in de begeleidende publicatie terecht wordt opgemerkt, strijklucht. In *De Pont* is dit strijklucht niet voorhanden. Van Haasters schilderijen, die tegen witte schotten zijn opgehangen, leggen het bijna af tegen een onbarmhartig ijl licht dat van alle kanten de megalomane ruimte binnensluipt. Wat voor het oog resteert van haar als intiem bedoelde creaties is uitsluitend de smeugheid van de penseelstreken. De extra ruimtelijke dimensie, die elk werkje in beginsel incorporeert, wordt in deze overweldigende expositieruimte onder de voet gelopen. Van Haasters olieverven komen beter tot hun recht in de verzachtende omstandigheden van een galerie.

Ida Jager

Bettie van Haaster, schilderijen en tekeningen. De Pont, Wilhelminapark 1, Tilburg. Tot en met 16 mei (dinsdag t/m zondag 11 tot 17 uur).

Zonder titel, 1995

